

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Tuzlanski kanton
VLADA

**INFORMACIJA
O RASPODJELI JAVNIH PRIHODA OD
INDIREKTNIH POREZA PO KANTONIMA U
FEDERACIJI BiH U SKLADU SA POSTOJEĆIM
KRITERIJIMA I PONDERIMA, UZ PROJEKCIJE
RASPODJELE PO IZUZEĆU PONDERA**

Tuzla, januar 2015. godine

1. RAZLOZI I NUŽNOST POKRETANJA INICIJATIVE

Vlada Tuzlanskog kantona je u skladu sa članom 15. Zakona o budžetima Federacije BiH („Službene novine FBiH”, br. 102/13) pokrenula proces izrade Budžeta za 2015. godinu. Usvojila je Dokument okvirnog Budžeta za period 2015.-2017. godina (DOB - akt koji sadrži makroekonomske projekcije i prognoze budžetskih sredstava i izdataka za naredne tri godine i na njemu se zasniva priprema i izrada budžeta), a koji je sadržavao ograničenja iz člana 43. stav 2. koji glasi „Ukoliko se ostvari tekući deficit u fiskalnoj godini Vlada je dužna izvršiti njegovo pokriće putem planiranja i ostvarivanja tekućeg suficita u naredne tri fiskalne godine“. Unatoč restriktivnim mjerama štednje koje je preduzeo aktualni saziv Vlade TK u periodu mart-decembar 2014. godine, koje su podrazumijevale štednju na svim pozicijama, uključujući svođenje na minimum sredstava za kapitalne projekte i tekuće transfere, ipak će biti ostvaren deficit u Budžetu TK od cca. 35 miliona KM. **Dakle, restriktivne mjere štednje i povećanje namjenskih prihoda doveli su do ušteda od najmanje 32 miliona KM**, jer je Budžet za 2014. godinu, kojeg je predložila Vlada u prethodnom sazivu, a usvojila Skupština TK, projicirao deficit od 67 miliona KM. Obim i nivo emitovanih prava svih budžetskih korisnika, iako značajno manji u poređenju sa drugim kantonima, a posebno sa Kantonom Sarajevo, je takav da uzrokuju nivo rashoda koji je veći od nivoa prihoda što nužno dovodi do iskazivanja deficita tekuće godine.

Projicirani iznos prihoda u Budžetu TK prema raspodjeli javnih prihoda Federacije BiH sa Jedinstvenog računa nakon otplate vanjskog duga, za 2015. godinu koji je zbog primjene Zakona o pripadnosti javnih prihoda na teritoriji Federacije BiH („Službene novine FBiH“, br. 22/06, 43/08, 22/09 i 35/14) i Zakona o dugu, zaduživanju i garancijama u Federaciji BiH („Službene novine FBiH“, br. 86/07, 24/09 i 45/10), na jednoj strani, i emitovanih prava prema svim budžetskim korisnicima u periodu od 2006. do danas, na drugoj strani, te nužnost primjene Zakona o budžetima Federacije BiH **prilikom izrade DOB-a za period 2015.-2017. godina, neminovno su dovele do toga da Vlada TK predloži smanjenje svih rashoda i izdataka za 10,15%, a u dijelu plaća i naknada troškova zaposlenih kod budžetskih korisnika, također, predloženo je smanjenje za 11,33%.**

Sindikati budžetskih korisnika, pod prijetnjom obustave rada i masovnih protesta, zahtijevali su od Vlade Tuzlanskog kantona da povuče Odluku o usvajanju DOB-a za period 2015.-2017. godina kako bi se dodatno preispitala mogućnost kreiranja DOB-a za navedeni period bez smanjenja plaća i naknada budžetskih korisnika. Formiran je zajednički Tim ministara u Vladi TK i predstavnika Sindikata budžetskih korisnika koji nakon sagledavanja svih mogućnosti, nije iznašao odgovarajuće rješenje u okviru postojećih zakonskih propisa, tako da **Dokument okvirnog Budžeta Tuzlanskog kantona za period 2015.-2017. godina, još uvijek nije razmatran i usvojen na sjednici Vlade Tuzlanskog kantona**, što je osnov za izradu i usvajanje Budžeta Tuzlanskog kantona za 2015. godinu.

Vlada Tuzlanskog kantona je uradila dokument „Analiza Budžeta TK za period 2005.-2014. godine i projekcije izvršenja do kraja 2014. godine“, a Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i povratak, Ministarstvo za boračka pitanja i Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Studije o pravima i obavezama korisnika budžetskih sredstava iz

pojedinačnih resora navedenih ministarstava kako bi se identifikovali uzročnici deficita u Budžetu TK. Analiza je pokazala da je deficit u Budžetu kontinuirano iskazivan od 2006. godine, ali je za 2006. godinu pokriven iz suficita iz ranijih godina. Nakon toga deficit je iskazivan u iznosima koji su se kretali u rasponu od 1,2 - 62,8 miliona KM po godinama. U ovom periodu je došlo do povećanja obuhvata korisnika socijalne pomoći što je uzrokovalo povećanje budžetskih rashoda. Od 2007. godine, na temelju zakona i podzakonskih akata, započela je isplata transfera za podršku razvoju poljoprivrede i to je uzrokovalo povećanje rashoda. Plaće i naknade troškova zaposlenih kod budžetskih korisnika su, također, rasle dok su se izdvajanja za boračku populaciju kretala u približno jednakim iznosima kao u periodu do 2005. godine. Međutim, važno je uočiti da i pored zabilježenog porasta rashoda za pojedine kategorije budžetskih korisnika, dostignuti obuhvat i nivo značajno su niži u odnosu na emitovana prava, visinu plaća i naknada u Kantonu Sarajevo i većini drugih kantona u Federaciji BiH. **Dakle, interni uzročnici deficita postoje, ali nisu ključni za stvaranje deficita u Budžetu Tuzlanskog kantona.**

Posmatrajući trend kretanja prihoda od indirektnih poreza, u Budžetu TK uočavamo njihov nagli rast u 2006. godini što korelira sa početkom primjene Zakona o pripadnosti javnih prihoda na teritoriji Federacije BiH koji svoj vrhunac doživljava u 2008. godini, nakon čega pod utjecajem svjetske finansijske krize naglo pada, a potom ponovo bilježi rast u 2010. godini, nakon čega bilježi pad u naredne dvije godine, pa ponovni rast u 2014. godini. Smanjenje prihoda od PDV-a od 2010. godine uzrokovano je nužnošću otplate stranog duga u čijem zaduženju Tuzlanski kanton nije značajno sudjelovao. **Prihodi od indirektnih poreza u 2014. godini iznosili su 195,8 miliona KM, što je za 17 miliona KM manje u odnosu na 2010. godinu.** Projicirani prihod od indirektnih poreza za 2015. godinu u iznosu od 203,2 miliona KM ne bi bio dovoljan da pokrije rashode za plaće i naknade troškova zaposlenih kod budžetskih korisnika kada bi ostali na istom nivou kao u 2014. godini (procijenjeni iznos 217,3 miliona KM). **Stoga, smatramo da su eksterni uzročnici ključni za stvaranje deficita Budžeta Tuzlanskog kantona koji su uzrokovani primjenom Zakona o pripadnosti javnih prihoda na teritoriji Federacije BiH i Zakona o dugu, zaduživanju i garancijama u Federaciji BiH.**

Zakon o pripadnosti javnih prihoda na teritoriji Federacije BiH kojim je uređena pripadnost javnih prihoda na teritoriji Federacije BiH od svog usvajanja je **nepravedan i štetan po građane Tuzlanskog kantona**, jer je članom 9. stav 2. pomenutog Zakona utvrđeno da formula za raspodjelu javnih prihoda za kantone u Federaciji BiH sadrži ponder koji odražava posebne rashodovne potrebe Kantona Sarajevo i isti iznosi 2, za Bosansko-podrinjski kanton ponder iznosi 1,8, za Posavski kanton 1,5 i za Kanton 10 1,1. Sve aktivnosti vođene prilikom donošenja Zakona o pripadnosti javnih prihoda u FBiH (faza nacрта Zakona, javna rasprava, utvrđivanje prijedloga Zakona, amandmani na Zakon i dr.) nisu pružili odgovor šta se podrazumijeva pod pojmom „posebne rashodovne potrebe“. Definisane pojma posebnih rashodovnih potreba omogućilo bi svim ostalim korisnicima javnih prihoda sa Jedinostvenog računa da, ukoliko imaju iste potrebe, na osnovu istih ostvare veće učešće u raspodjeli javnih prihoda, a što bi predstavljalo transparentniji način raspodjele javnih prihoda. Kriterij „posebne rashodovne potrebe“ nije utvrđen kao osnovni kriterij i nije mjerljiv za razliku od ostalih kriterija, te nije utvrđeno kako se isti izračunava.

Od usvajanja Zakona o pripadnosti javnih prihoda na teritoriji Federacije BiH do danas, pokretano je niz pojedinačnih inicijativa od strane poslanika i organa vlasti sa područja Tuzlanskog kantona za izmjenu navedenog Zakona u dijelu kriterija i načina raspodjele prihoda od indirektnih poreza. Inicijativa za izmjene tog Zakona pokrenuta je krajem 2011. godine, putem formiranja zajedničke Radne grupe od strane Vlade Federacije BiH, sastavljene od predstavnika organa vlasti Federacije, kantona i drugih institucija u Federaciji BiH. Tokom februarskih protesta u 2014. godini, jedan od glavnih zahtjeva građana Tuzlanskog kantona odnosio se na izmjenu načina raspodjele prihoda od indirektnih poreza. Sindikati budžetskih korisnika su, jednako kao i građani Tuzlanskog kantona, kontinuirano od 2006. godine ukazivali na neophodnost izmjene Zakona o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji Bosne i Hercegovine. Posljednja formalizirana pisana inicijativa dolazi od trojice profesora Univerziteta u Tuzli koji već duže vrijeme i putem medija ukazuju na neophodnost izmjene Zakona o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji Bosne i Hercegovine, te zagovaraju pokretanje postupka o ocjeni ustavnosti ovog Zakona pred Ustavnim sudom FBiH.

Cijeneći važnost pokušaja pokretanja inicijativa brojnih predlagača u kontekstu ispravljanja nepravde prema građanima Tuzlanskog kantona na jednoj strani, i potencijalnih opasnosti koje mogu proizaći iz dalje primjene ovog Zakona (nastavak socijalnih buntova i protesti oko 10.000 budžetskih korisnika), na drugoj strani, **Vlada Tuzlanskog kantona je odlučila predložiti Inicijativu za izmjene Zakona o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji Bosne i Hercegovine, u smislu da se u članu 9. Zakona brišu stavovi 2. i 3., odnosno da se ukinu utvrđeni ponderi za pojedine kantone u Federaciji BiH, te na taj način svi građani u Federaciji BiH dovedu u ravnopravniji položaj.**

Kao podloga za razmatranje navedene Inicijative, kreirana je ova **Informacija o raspodjeli javnih prihoda od indirektnih poreza po kantonima u Federaciji BiH u skladu sa postojećim kriterijima i ponderima, uz projekcije raspodjele po izuzeću pondera**, koja daje relevantan uvid u projekcije stanja i načina raspodjele prihoda od indirektnih poreza u 2015. godini, kao i projekcije raspodjele uz izuzeće korištenih pondera. Korišteni podaci su pribavljeni od Odjeljenja za makroekonomsku analizu pri Upravi za indirektno oporezivanje BiH (oktobar 2014.), i isti se odnose na projekcije za 2015. godinu, i od Federalnog zavoda za statistiku Sarajevo.

2. RASPODJELA JAVNIH PRIHODA OD INDIREKTNIH POREZA PO KANTONIMA U SKLADU SA POSTOJEĆIM KRITERIJIMA I PONDERIMA

Kriteriji i procentualni odnosi raspodjele javnih prihoda Federacije Bosne i Hercegovine su određeni Zakonom o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH”, br. 22/06, 43/08, 22/09 i 35/14). Zakonom je uređena pripadnost javnih prihoda koji su ustanovljeni zakonima na teritoriji Federacije. Usvojen je kao rješenje pitanja raspodjele prihoda od indirektnih poreza u Federaciji nakon uvođenja poreza na dodatnu vrijednost (PDV) u BiH, sa primjenom od 01.01.2006. godine. U članu 20. Zakona o pripadnosti javnih prihoda u FBiH definisano je da prilikom izrade formula prikazanih u ovom Zakonu, Federalno ministarstvo finansija koristi podatke Federalnog zavoda za statistiku i/ili Agencije za statistiku BiH. Odnosno, članom 12a stav 2. utvrđeno je da će Federalno ministarstvo finansija donijeti „Uputstvo kojim se određuju pojedinačna učešća kantona, jedinica lokalne samouprave i nadležnih javnih kantonalnih ustanova za ceste u prihodima od indirektnih poreza i načina raspoređivanja tih prihoda“ na godišnjem nivou. Za 2015. godinu, Uputstvo je doneseno i objavljeno u „Službenim novinama Federacije BiH“ br. 105/14, od 26.12.2014. godine (str. 51).

Za 2015. godinu, raspodjela javnih prihoda od indirektnih poreza između korisnika u Federaciji BiH vrši se na osnovu kriterija, prema kojem se u Budžet Federacije, od ukupno doznačenih sredstava od indirektnih poreza usmjerava 36,20%, kantonima 51,48%, jedinicama lokalne samouprave 8,42% i Direkciji za ceste 3,9%. Raspodjela javnih prihoda Federacije Bosne i Hercegovine sa Jedinственог računa (JR)¹ nakon otplate vanjskog duga, prema projekciji za 2015. godinu, prikazana je u tabeli 1. Projicirani iznos javnih prihoda FBiH, nakon otplate vanjskog duga za 2015. godinu, iznosi 2.333.467.383 KM. U ovom iznosu 844.715.193 KM (36,20%) čine sredstva Budžeta FBiH, 91.005.228 KM (3,90%) sredstva predviđena za Direkciju za ceste, 1.201.269.009 KM (51,48%) sredstva predviđena za kantone FBiH i 196.477.954 KM (8,42%) sredstva predviđena za općine i gradove FBiH.

Tabela 1. Projicirani iznosi raspodjele javnih prihoda Federacije BiH sa JR nakon otplate vanjskog duga, za 2015. godinu

Udio Federacije u prihodima sa JR nakon otplate vanjskog duga	2.333.467.383 KM
Udio FBiH prihoda sa JR za Budžet Federacije	36,20%
Sredstva Budžeta FBiH sa JR	844.715.193 KM
Udio FBiH prihoda sa JR za Direkciju za ceste	3,90%
Sredstva Direkcije za ceste sa JR	91.005.228 KM
Udio FBiH prihoda sa JR za kantone	51,48%
Sredstva kantona sa JR	1.201.269.009 KM
Udio FBiH prihoda sa JR za općine i gradove	8,42%
Sredstva općina i gradova sa JR	196.477.954 KM

¹ Prihodi od indirektnih poreza sa Jedinственог računa, koji po osnovu „koefficienata doznačavanja“ pripadaju Federaciji BiH uplaćuju se na poseban račun za raspodjelu prihoda sa Jedinственог računa između korisnika u Federaciji BiH.

Pri raspodjeli 51,48% javnih prihoda FBiH sa JR (nakon otplate vanjskog duga) predviđenih za kantone primjenjuju se 4 kriterija (tabela 2.):

1. po stanovniku, prema kojem se raspoređuje udio od 57,00% ukupnih sredstava,
2. po km², prema kojem se raspoređuje udio od 6,00% ukupnih sredstava,
3. po učeniku osnovne škole, prema kojem se raspoređuje udio od 24,00% ukupnih sredstava i
4. po učeniku srednje škole, prema kojem se raspoređuje udio od 13,00% ukupnih sredstava.

Dodatni kriteriji koji se primjenjuju za 4 kantona FBiH su ponderi koji se obračunavaju uz sva 4 kriterija raspodjele javnih prihoda. Ponderi iznose 2,0 za Kanton Sarajevo, 1,8 za Bosansko-podrinjski kanton, 1,1 za Kanton 10 i 1,5 za Posavski kanton.

Način obračuna, prikazan na primjeru, je sljedeći: broj stanovnika * ponder = ponderisani broj stanovnika. Na isti način se vrši obračun za površinu i broj učenika u osnovnim i srednjim školama.

Slijedom navedenih kriterija, dobiveni su projicirani iznosi raspodjele javnih prihoda FBiH sa JR (nakon otplate vanjskog duga) za 2015. godinu, pri čemu se iznos od 1.201.269.009 KM raspoređuje na 684.723.335 KM po kriteriju stanovnika, 72.076.141 KM po kriteriju površine u km², 288.304.562 KM po kriteriju učenika osnovne škole i 156.164.971 KM po kriteriju učenika srednje škole.

Tabela 2. Kriteriji raspodjele javnih prihoda FBiH sa JR (nakon otplate vanjskog duga), predviđenih za kantone, sa projiciranim iznosima za 2015. godinu

Kriterij	Iznos (KM)	Udio
Udio prihoda FBiH sa JR nakon otplate vanjskog duga iskorišten za kantone	1.201.269.009	51,48%
Kriteriji raspodjele za kantone prikazani kao udio u ukupnoj sumi sredstava		
Po stanovniku	684.723.335	57,00%
Po km ²	72.076.141	6,00%
Po učeniku osnovne škole	288.304.562	24,00%
Po učeniku srednje škole	156.164.971	13,00%
Dodatni ponderi za 4 kantona FBiH		
Dodatni ponder za Kanton Sarajevo		2,0
Dodatni ponder za Bosansko-podrinjski kanton		1,8
Dodatni ponder za Kanton 10		1,1
Dodatni ponder za Posavski kanton		1,5
Izračuni suma dijela za sva 4 kriterija		
Suma dijela po stanovniku		241,7 KM
Suma dijela po km ²		2.533,8 KM
Suma dijela po učeniku osnovne škole		1.206 KM
Suma dijela po učeniku srednje škole		1.228 KM

Dobiveni pojedinačni iznosi u KM po osnovu sva 4 kriterija, koji se množe sa datim pokazateljem, također, su prikazani u tabeli 2., i prema projekciji za 2015. godinu iznose 241,7 KM po stanovniku, 2.533,8 KM po km², 1.206 KM po učeniku osnovne škole i 1.228 KM po učeniku srednje škole.

Primjer obračuna: ukupna suma javnih prihoda koja se raspoređuje po kriteriju stanovnika / ukupan broj stanovnika svih kantona = 241,7 KM (kriterij po stanovniku), odnosno $684.723.335 \text{ KM} / 2.833.176 = 241,7 \text{ KM}$.

Tabela 3. Obračun koeficijenta učešća kantona u javnim prihodima FBiH sa JR (nakon otplate vanjskog duga) po postojećim kriterijima i ponderima, sa projiciranim iznosima za 2015. godinu

Kanton	Broj stanovnika	Broj stanovnika sa ponderima	Ukupno KM po kriteriju stanovnika (ponderisano)	Površina u km ²	Površina sa ponderima u km ²	Ukupno KM po kriteriju površine (ponderisano)	Broj učenika OŠ	Broj učenika OŠ (ponderisano)	Ukupno KM po kriteriju broja učenika OŠ (ponderisano)	Broj učenika SS	Broj učenika u SS (ponderisano)	Ukupno KM po kriteriju broja učenika SS (ponderisano)	Ukupno prihodi po modelu (ukupni prihodi)	Koeficijenti
1	2	3 = 2 * ponder	4 = 3 * 241,7	5	6 = 5 * ponder	7 = 6 * 2.533,8	8	9 = 8 * ponder	10 = 9 * 1.206	11	12 = 11 * ponder	13 = 12 * 1.228	14 (4+7+10+13)	15
Unsko-sanski kanton	287.621	287.621	69.512.374	4.125,0	4.125	10.451.880	25.758	25.758	31.064.786	11.904	11.904	14.622.386	125.651.426	10,460%
Posavski kanton	38.960	58.440	14.123.806	324,6	487	1.233.702	3.061	4.592	5.537.463	1.670	2.505	3.077.039	23.972.010	1,996%
Tuzlanski kanton	498.911	498.911	120.577.037	2.649,0	2.649	6.712.007	40.028	40.028	48.274.759	22.484	22.484	27.618.425	203.182.229	16,914%
Zeničko-dobojski kanton	398.655	398.655	96.347.121	3.343,3	3.343	8.471.217	35.228	35.228	42.485.840	17.900	17.900	21.987.627	169.291.806	14,093%
Bosansko-podrinjski kanton	32.428	58.370	14.106.985	504,6	908	2.301.390	2.061	3.710	4.474.111	1.242	2.236	2.746.119	23.628.605	1,967%
Srednjobosanski kanton	253.149	253.149	61.181.165	3.189,0	3.189	8.080.254	23.671	23.671	28.547.812	13.402	13.402	16.462.468	114.271.699	9,513%
Hercegovačko-neretvanski kanton	224.388	224.388	54.230.194	4.401,0	4.401	11.151.206	18.283	18.283	22.049.751	11.170	11.170	13.720.771	101.151.921	8,420%
Zapadnohercegovački kanton	81.570	81.570	19.713.875	1.362,2	1.362	3.451.528	8.754	8.754	10.557.541	4.494	4.494	5.520.246	39.243.189	3,267%
Kanton Sarajevo	442.669	885.338	213.968.890	1.276,9	2.554	6.470.791	36.483	72.966	87.998.803	18.966	37.932	46.594.115	355.032.599	29,555%
Kanton 10	78.849	86.734	20.961.888	4.934,1	5.428	13.752.166	5.513	6.064	7.313.696	2.824	3.106	3.815.775	45.843.525	3,816%
UKUPNO	2.337.200	2.833.176	684.723.335	26.109,7	28.446	72.076.141	198.840	239.054	288.304.562	106.056	127.133	156.164.971	1.201.269.009	100,000%

Izvor: Federacija Bosne i Hercegovine u brojkama 2014, Federalni zavod za statistiku, Sarajevo, 2014.; „Uputstvo kojim se određuju pojedinačna učešća kantona, jedinica lokalne samouprave i nadležnih javnih kantonalnih ustanova za ceste u prihodima od indirektnih poreza i načina raspoređivanja tih prihoda“ koje Federalno ministarstvo finansija donosi na godišnjem nivou.

Model obračuna koeficijenta učešća kantona u javnim prihodima FBiH sa JR (nakon otplate vanjskog duga) i pripadajući iznosi, prikazani su u tabeli 3. Za svaki kanton FBiH dat je broj stanovnika i ponderisan broj stanovnika (kolone 2 i 3), površina i ponderisani iznos površine (kolone 5 i 6), broj učenika osnovne škole i ponderisani broj učenika osnovne škole (kolone 8 i 9), broj učenika srednje škole i ponderisani broj učenika srednje škole (kolone 11 i 12). Za svaki pokazatelj, obračunat je ukupan iznos sredstava u KM, koja se raspoređuju po datom kriteriju (kolone 4, 7, 10 i 13). Ukupni prihodi koji se raspoređuju za svaki pojedinačni kanton, prikazani su u koloni 14 i dobiveni su sabiranjem kolona 4, 7, 10 i 13. Obračunati koeficijenti u koloni 15 predstavljaju procenete učešća kantona u ukupnim javnim prihodima FBiH, koja su predviđena za raspodjelu kantonima.

Tabela 4. Projekcije raspodjele javnih prihoda od indirektnih poreza u 2015. godini za kantone FBiH, po postojećim kriterijima i ponderima

Raspodjela prihoda	Prihodi po kantonima		Prihodi kantona po stanovniku	
	Kanton	Udio prihoda	Iznos (KM)	Broj stanovnika
Unsko-sanski kanton	10,460%	125.651.426	287.621	437
Posavski kanton	1,996%	23.972.010	38.960	615
Tuzlanski kanton	16,914%	203.182.229	498.911	407
Zeničko-dobojski kanton	14,093%	169.291.806	398.655	425
Bosansko-podrinjski kanton	1,967%	23.628.605	32.428	729
Srednjobosanski kanton	9,513%	114.271.699	253.149	451
Hercegovačko-neretvanski kanton	8,420%	101.151.921	224.388	451
Zapadnohercegovački kanton	3,267%	39.243.189	81.570	481
Kanton Sarajevo	29,555%	355.032.599	442.669	802
Kanton 10	3,816%	45.843.525	78.849	581
UKUPNO	100,000%	1.201.269.009	2.337.200	514

Projekcije raspodjele javnih prihoda od indirektnih poreza u 2015. godini za kantone Federacije BiH iznose 1.201.269.009 KM (tabela 4.), pri čemu se najveći udio od 29,555% odnosi na Kanton Sarajevo, te prema navedenim kriterijima i projekcijama ovom Kantonu u 2015. godini pripada suma prihoda od 355.032.599 KM. Drugi kanton po veličini pripadajućih prihoda jeste Tuzlanski kanton s udjelom od 16,914% odnosno 203.182.229 KM, a zatim slijede Zeničko-dobojski kanton (14,093%) te Unsko-sanski kanton (10,460%). Ostali kantoni pojedinačno, u ukupnoj raspodjeli prihoda indirektnih poreza, zauzimaju udjele manje od 10%. Ukoliko se navedena raspodjela javnih prihoda po kantonima stavi u omjer sa brojem stanovnika, uočava se da **Kantonu Sarajevo sa 442.669 stanovnika pripada 355.032.599 KM odnosno 802 KM po stanovniku, dok najmnogoljudnijem Kantonu u Federaciji BiH, Tuzlanskom kantonu, sa 498.911 stanovnika pripada 203.182.229 KM odnosno 407 KM po stanovniku**, što ukazuje na izuzetno nepravednu kriterizaciju odnosno raspodjelu javnih prihoda od indirektnih poreza.

2.1. Prelazak sa historijskog na čisti princip raspodjele javnih prihoda – dodatno doveo do pada učešća Tuzlanskog kantona u raspodjeli javnih prihoda

Tokom primjene Zakona o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH”, br. 22/06, 43/08, 22/09 i 35/14) i postepenog uvođenja modela, prelazi se sa historijskog principa raspodjele koji je korišten od 2006. do 2011. godine, na čisti model. Historijski princip raspodjele je podrazumijevao veće učešće sredstava koja se raspoređuju kantonima iz javnih prihoda Federacije BiH u odnosu na ostale kategorije.

Tabela 5. Koeficijenti raspodjele prihoda od indirektnih poreza kantonima u Federaciji BiH, za period 2006.-2015. godina

Kanton	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.
Unsko-sanski kanton	9,499%	9,779%	10,006%	10,262%	10,493%	10,5910%	10,533%	10,547%	10,526%/10,455%	10,460%
Posavski kanton	1,840%	1,743%	1,655%	1,561%	1,443%	1,3790%	1,364%	1,363%	1,348%/2,009%	1,996%
Tuzlanski kanton	17,095%	17,247%	17,317%	17,399%	17,467%	17,4060%	17,280%	17,194%	17,100%/16,985	16,914%
Zeničko-dobojski kanton	12,538%	12,972%	13,395%	13,805%	14,200%	14,3600%	14,272%	14,260%	14,231%/14,136%	14,093%
Bosansko-podrinjski kanton	1,714%	1,830%	1,872%	1,954%	2,021%	2,0470%	2,030%	2,007%	2,000%/1,987%	1,967%
Srednjobosanski kanton	8,017%	8,370%	8,704%	9,066%	9,388%	9,6010%	9,595%	9,596%	9,605%/9,541%	9,512%
Hercegovačko-neretvanski kanton	8,900%	8,821%	8,733%	8,651%	8,607%	8,5710%	8,520%	8,523%	8,495%/8,438%	8,420%
Zapadnohercegovački kanton	3,426%	3,385%	3,335%	3,273%	3,266%	3,3040%	3,281%	3,296%	3,282%/3,260%	3,267%
Kanton Sarajevo	34,768%	33,275%	32,015%	30,676%	29,396%	28,8310%	29,236%	29,342%	29,553%/29,354	29,555%
Kanton 10	2,203%	2,578%	2,968%	3,353%	3,719%	3,9100%	3,889%	3,872%	3,860%/3,835	3,816%

Izvor: „Uputstvo kojim se određuju pojedinačna učešća kantona, jedinica lokalne samouprave i nadležnih javnih kantonalnih ustanova za ceste u prihodima od indirektnih poreza i načina raspoređivanja tih prihoda“ koje Federalno ministarstvo finansija donosi na godišnjem nivou.

Ukoliko se posmatra kretanje procenta učešća Tuzlanskog kantona (tabela 5.) u raspodjeli prihoda od indirektnih poreza, u periodu od 2006. do 2010. godine vidljiv je rast sa 17,095% (2006. godine) na 17,467% (2010. godine), što je posljedica primjene historijskog principa podjele, koji je više pogodovao Tuzlanskom kantonu. Od 2011. godine, nakon prelaska na izračun na bazi čistog modela, vidljiv je pad učešća Tuzlanskog kantona u raspodjeli ovih prihoda.

3. RASPODJELA JAVNIH PRIHODA OD INDIREKTNIH POREZA PO KANTONIMA U SKLADU SA POSTOJEĆIM KRITERIJIMA, UZ PROJEKCIJE RASPODJELE PO IZUZEĆU PONDERA

Ukoliko bi se iz postojećih kriterija raspodjele javnih prihoda Federacije BiH sa JR (nakon otplate vanjskog duga) predviđenih za kantone, izuzela primjena pondera za 4 kantona (2,0 za Kanton Sarajevo, 1,8 za Bosansko-podrinjski kanton, 1,1 za Kanton 10 i 1,5 za Posavski kanton), **primjenjivala bi se isključivo sljedeća 4 kriterija**, određena Zakonom o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji BiH ("Službene novine Federacije BiH", br. 22/06, 43/08, 22/09 i 35/14) (tabela 6.):

1. po stanovniku, prema kojem se raspoređuje udio od 57,00% ukupnih sredstava,
2. po km², prema kojem se raspoređuje udio od 6,00% ukupnih sredstava,
3. po učeniku osnovne škole, prema kojem se raspoređuje udio od 24,00% ukupnih sredstava i
4. po učeniku srednje škole, prema kojem se raspoređuje udio od 13,00% ukupnih sredstava.

Iznos od 1.201.269.009 KM javnih prihoda Federacije BiH sa JR (nakon otplate vanjskog duga), raspoređuje se, kao i u prvom slučaju, na 684.723.335 KM po kriteriju stanovnika, 72.076.141 KM po kriteriju površine u km², 288.304.562 KM po kriteriju učenika osnovne škole i 156.164.971 KM po kriteriju učenika srednje škole.

Dobiveni pojedinačni iznosi u KM po osnovu sva 4 kriterija, koji se množe sa datim pokazateljem, također su prikazani u tabeli 6., i prema projekciji za 2015. godinu, a **uz izuzeće pondera**, iznose 293,00 KM po stanovniku, 2.760,51 KM po km², 1.450,00 KM po učeniku osnovne škole i 1.472,00 KM po učeniku srednje škole.

Primjer obračuna: ukupna suma javnih prihoda koja se raspoređuje po kriteriju stanovnika / ukupan broj stanovnika svih kantona = 293,00 KM (kriterij po stanovniku), odnosno 684.723.335 KM / 2.337.200 = 293,00 KM.

Tabela 6. Kriteriji raspodjele javnih prihoda FBiH sa JR (nakon otplate vanjskog duga) predviđenih za kantone, sa projiciranim iznosima za 2015. godinu – uz izuzeće pondera

Kriterij	Iznos (KM)	Udio
Udio prihoda FBiH sa JR nakon otplate vanjskog duga iskoristen za kantone	1.201.269.009	51,48%
Kriteriji raspodjele za kantone prikazani kao udio u ukupnoj sumi sredstava		
Po stanovniku	684.723.335	57,00%
Po km ²	72.076.141	6,00%
Po učeniku osnovne škole	288.304.562	24,00%
Po učeniku srednje škole	156.164.971	13,00%
Izračuni suma dijela za sva 4 kriterija		
Suma dijela po stanovniku		293,00 KM
Suma dijela po km ²		2.760,51 KM
Suma dijela po učeniku osnovne škole		1.450,00 KM
Suma dijela po učeniku srednje škole		1.472,00 KM

Tabela 7. Obračun koeficijenta učešća kantona u javnim prihodima FBiH sa JR (nakon otplate vanjskog duga) po postojećim kriterijima i uz izuzeće pondera, sa projiciranim iznosima za 2015. godinu

Kanton	Broj stanovnika	Ukupno KM po kriteriju stanovnika	Površina u km ²	Ukupno KM po kriteriju površine	Broj učenika OŠ	Ukupno KM po kriteriju broja učenika OŠ	Broj učenika SS	Ukupno KM po kriteriju broja učenika SS	Ukupno prihodi po modelu (ukupni prihodi)	Koeficijenti
1	2	3 = 2 * 293,00	4	5 = 4 * 2.760,51	6	7 = 6 * 1.450	8	9 = 8 * 1.472	10 (3+5+7+9)	11
Unsko-sanski kanton	287.621	84.263.568	4.125,0	11.387.112	25.758	37.347.359	11.904	17.528.361	150.526.400	12,531%
Posavski kanton	38.960	11.414.009	324,6	896.062	3.061	4.438.243	1.670	2.459.036	19.207.350	1,599%
Tuzlanski kanton	498.911	146.164.643	2.649,0	7.312.596	40.028	58.037.895	22.484	33.107.162	244.622.297	20,364%
Zeničko-dobojski kanton	398.655	116.792.907	3.343,3	9.229.220	35.228	51.078.219	17.900	26.357.330	203.457.676	16,937%
Bosansko-podrinjski kanton	32.428	9.500.346	504,6	1.392.954	2.061	2.988.311	1.242	1.828.816	15.710.427	1,308%
Srednjobosanski kanton	253.149	74.164.397	3.189,0	8.803.273	23.671	34.321.350	13.402	19.734.130	137.023.150	11,407%
Hercegovačko-neretvanski kanton	224.388	65.738.362	4.401,0	12.149.013	18.283	26.509.114	11.170	16.447.563	120.844.053	10,060%
Zapadnoherce-govački kanton	81.570	23.897.348	1.362,2	3.760.369	8.754	12.692.708	4.494	6.617.310	46.967.736	3,910%
Kanton Sarajevo	442.669	129.687.572	1.276,9	3.524.898	36.483	52.897.884	18.966	27.926.990	214.037.344	17,818%
Kanton 10	78.849	23.100.184	4.934,1	13.620.642	5.513	7.993.477	2.824	4.158.274	48.872.578	4,068%
UKUPNO	2.337.200	684.723.335	26.109,7	72.076.141	198.840	288.304.562	106.056	156.164.971	1.201.269.009	100,000%

Izvor: Federacija Bosne i Hercegovine u brojkama 2014, Federalni zavod za statistiku, Sarajevo, 2014.; „Uputstvo kojim se određuju pojedinačna učešća kantona, jedinica lokalne samouprave i nadležnih javnih kantonalnih ustanova za ceste u prihodima od indirektnih poreza i načina raspoređivanja tih prihoda“ koje Federalno ministarstvo finansija donosi na godišnjem nivou

Model obračuna koeficijenta učešća kantona u javnim prihodima FBiH sa JR (nakon otplate vanjskog duga) i pripadajući iznosi, po postojećim kriterijima i **uz izuzeće pondera**, prikazani su u tabeli 7. Za svaki kanton FBiH dat je broj stanovnika (kolona 2), površina (kolona 4), broj učenika osnovne škole (kolona 6), broj učenika srednje škole (kolona 8). Za svaki pokazatelj, obračunat je ukupan iznos sredstava u KM, koja se raspoređuju po datom kriteriju (kolone 3, 5, 7 i 9). Ukupni prihodi koji se raspoređuju za svaki pojedinačni kanton, prikazani su u koloni 10 i dobiveni su sabiranjem kolona 3, 5, 7 i 9. Obračunati koeficijenti u koloni 11 predstavljaju procenete učešća kantona u ukupnim javnim prihodima FBiH, koja su predviđena za raspodjelu kantonima.

Tabela 8. Projekcije raspodjele javnih prihoda od indirektnih poreza u 2015. godini za kantone FBiH, po postojećim kriterijima i uz izuzeće pondera

Raspodjela prihoda	Prihodi po kantonima		Prihodi kantona po stanovniku	
	Kanton	Udio prihoda	Iznos (KM)	Broj stanovnika
Unsko-sanski kanton	12,531%	150.526.400	287.621	523
Posavski kanton	1,599%	19.207.350	38.960	493
Tuzlanski kanton	20,364%	244.622.297	498.911	490
Zeničko-dobojski kanton	16,937%	203.457.676	398.655	510
Bosansko-podrinjski kanton	1,308%	15.710.427	32.428	484
Srednjobosanski kanton	11,407%	137.023.150	253.149	541
Hercegovačko-neretvanski kanton	10,060%	120.844.053	224.388	539
Zapadnohercegovački kanton	3,910%	46.967.736	81.570	576
Kanton Sarajevo	17,818%	214.037.344	442.669	484
Kanton 10	4,068%	48.872.578	78.849	620
UKUPNO	100,000%	1.201.269.009	2.337.200	514

Ukoliko bi se ranije prezentirani ponderi korišteni prilikom raspodjele prihoda indirektnih poreza, izuzeli iz primjene, raspodjela ovih javnih prihoda po kantonima bi osigurala pravednu i na realnim faktorima utemeljenu raspodjelu prihoda od indirektnih poreza. U tom slučaju bi, uzimajući u obzir definisane kriterije broja stanovnika, površine u km², broja učenika osnovnih škola i broja učenika srednjih škola, kao što je prikazano u tabeli 8., najviši iznos prihoda od indirektnih poreza, prema projiciranim vrijednostima u 2015. godini, pripao Tuzlanskom kantonu u iznosu od 244.622.297 KM (20,364%), zatim Kantonu Sarajevo u iznosu od 214.037.344 KM (17,818%), Zeničko-dobojskom kantonu u iznosu od 203.457.676 KM (16,937%) itd.

Ukoliko se navedena raspodjela javnih prihoda od indirektnih poreza po kantonima, bez korištenja pondera, stavi u omjer sa brojem stanovnika, u tom slučaju bi **Tuzlanskom kantonu pripalo 490 KM javnih prihoda po stanovniku, a Kantonu Sarajevo 484 KM po stanovniku.**

4. KOMPARATIVNI PRIKAZ PROJEKCIJE RASPODJELE JAVNIH PRIHODA OD INDIREKTNIH POREZA PO KANTONIMA U SKLADU SA POSTOJEĆIM KRITERIJIMA SA I BEZ PONDERA

Komparativni prikaz načina raspodjele prihoda od indirektnih poreza za kantone Federacije BiH, u skladu sa važećim zakonskim regulativama, kao i prikaz načina raspodjele prihoda od indirektnih poreza za kantone Federacije BiH, korištenjem postojećih kriterija, ali bez pondera koji se koriste za četiri kantona (Kanton Sarajevo, Posavski kanton, Kanton 10 i Bosansko-podrinjski kanton), predstavljen je tabelom 9. Ukoliko se navedeni ponderi ne bi primjenjivali, osigurala bi se znatno pravednija raspodjela prihoda od indirektnih poreza prema kantonima. Primjenom navedenog principa od 1.201.269.009 KM ukupnih prihoda od indirektnih poreza koji se raspoređuju kantonima, Tuzlanskom kantonu bi u 2015. godini **pripalo 244.622.297 KM odnosno 20,364% od ukupnih prihoda umjesto 203.182.229 KM odnosno 16,914%, što je za 41.440.068 KM više, odnosno za 83 KM više po stanovniku Tuzlanskog kantona.** Ukoliko je ovaj iznos razlike bio na približno istom nivou tokom svih prethodnih 9 godina primjene Zakona (2006.-2014.), moglo bi se zaključiti da je **za navedeni period Tuzlanskom kantonu pripalo za oko 300.000.000 KM manje javnih prihoda FBiH.**

Tabela 9. Komparativni prikaz načina raspodjele javnih prihoda za kantone FBiH sa ponderima i bez pondera

Raspodjela prihoda	Raspodjela prihoda sa ponderima				Raspodjela prihoda bez pondera				Razlika = prihodi bez pondera - prihodi sa ponderima	
	Prihodi po kantonima		Prihodi kantona po stanovniku		Prihodi po kantonima		Prihodi kantona po stanovniku		Po kantonima	Po stanovniku
Kanton	Udio prihoda	Iznos (KM)	Broj stanovnika	Iznos (KM)	Udio prihoda	Iznos (KM)	Broj stanovnika	Iznos (KM)	Iznos (KM)	Iznos (KM)
Unsko-sanski kanton	10,460%	125.651.426	287.621	437	12,531%	150.526.400	287.621	523	24.874.974	86
Posavski kanton	1,996%	23.972.010	38.960	615	1,599%	19.207.350	38.960	493	-4.764.660	-122
Tuzlanski kanton	16,914%	203.182.229	498.911	407	20,364%	244.622.297	498.911	490	41.440.068	83
Zeničko-dobojski kanton	14,093%	169.291.806	398.655	425	16,937%	203.457.676	398.655	510	34.165.870	85
Bosansko-podrinjski kanton	1,967%	23.628.605	32.428	729	1,308%	15.710.427	32.428	484	-7.918.178	-245
Srednjobosanski kanton	9,513%	114.271.699	253.149	451	11,407%	137.023.150	253.149	541	22.751.451	90
Hercegovačko-neretvanski kanton	8,420%	101.151.921	224.388	451	10,060%	120.844.053	224.388	539	19.692.132	88
Zapadnohercegovački kanton	3,267%	39.243.189	81.570	481	3,910%	46.967.736	81.570	576	7.724.547	95
Kanton Sarajevo	29,555%	355.032.599	442.669	802	17,818%	214.037.344	442.669	484	-140.995.255	-318
Kanton 10	3,816%	45.843.525	78.849	581	4,068%	48.872.578	78.849	620	3.029.053	39
UKUPNO	100,000%	1.201.269.009	2.337.200	514	100,000%	1.201.269.009	2.337.200	514	0	0

Negativan utjecaj neravnopravne raspodjele prihoda od indirektnih poreza, u slučaju Tuzlanskog kantona, evidentan je i u osnovnim pokazateljima stanja nezaposlenosti i prosječnih neto zarada koji dodatno ukazuju na gubitke i štete u Tuzlanskom kantonu uzrokovane primjenom Zakona o pripadnosti javnih prihoda na teritoriji Federacije BiH („Službene novine FBiH“, br. 22/06, 43/08, 22/09 i 35/14).

Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku, prikazanim u tabeli 10., u oktobru mjesecu 2014. godine, odnos broja nezaposlenih i zaposlenih u Tuzlanskom kantonu iznosio je 20,89%, odnosno na području Tuzlanskog kantona zabilježeno je 20,89% više nezaposlenih u odnosu na zaposlene osobe. Sasvim suprotna situacija je u Kantonu Sarajevo u kojem je zabilježeno 125.870 zaposlenih i 72.454 nezaposlenih, te je u ovom Kantonu 42,44% više zaposlenih nego nezaposlenih osoba, na što je, između ostalog, utjecao i ponder vrijednosti 2, koji odražava posebne rashodovne potrebe Kantona Sarajevo i koji se koristi u proračunu raspodjele javnih prihoda od indirektnih poreza za kantone.

Tabela 10. Osnovni pokazatelji privrednih kretanja u Federaciji BiH i kantonima, oktobar 2014. godine

Entitet/Kanton	Broj zaposlenih Oktobar 2014. godine	Broj nezaposlenih Oktobar 2014. godine	Broj nezaposlenih/ Broj zaposlenih Oktobar 2014. godine	Prosječna neto plaća, u KM, Oktobar 2014. godine	Prosječna bruto plaća, u KM, Oktobar 2014. godine
Unsko-sanski kanton	32.451	45.921	41,51%	804	1.225
Posavski kanton	5.639	5.599	-0,71%	697	1.058
Tuzlanski kanton	82.096	99.243	20,89%	741	1.123
Zeničko-dobojski kanton	70.732	70.451	-0,40%	737	1.115
Bosansko-podrinjski kanton	6.523	3.599	-44,83%	769	1.174
Srednjobosanski kanton	41.373	41.818	1,08%	687	1.033
Hercegovačko-neretvanski kanton	49.181	33.364	-32,16%	870	1.333
Zapadnohercegovački kanton	16.515	10.802	-34,59%	773	1.173
Kanton Sarajevo	125.870	72.454	-42,44%	1.037	1.605
Kanton 10	9.621	9.395	-2,35%	858	1.307
Federacija BiH	448.001	392.646	-12,36%	838	1.281

Izvor: Federalni zavod za statistiku, Mjesečni statistički pregled Federacije BiH, Sarajevo, decembar 2014., str. 7

Prosječna neto plaća u Kantonu Sarajevo u oktobru 2014. godine iznosila je 1.037 KM, a prosječna bruto plaća je iznosila 1.605 KM. S druge strane, prosječna neto plaća u istom periodu u Tuzlanskom kantonu iznosila je 741 KM, a prosječna bruto plaća 1.123 KM. Dakle, prosječna neto plaća u Kantonu Sarajevo je viša za 28,54% u odnosu na prosječnu neto plaću u Tuzlanskom kantonu, dok je prosječna bruto plaća u Kantonu Sarajevo viša za 30,03% u odnosu na istu plaću u Tuzlanskom kantonu.

S obzirom na visok nivo nezaposlenosti i nisku cijenu rada, Tuzlanski, ali i ostali kantoni su suočeni sa prijetnjom odlaska kvalitetne radne snage prema Kantonu Sarajevo u kojem se pružaju veće mogućnosti zaposlenja i viši nivoi plaća, što je još jedna od negativnih posljedica neravnopravne raspodjele javnih prihoda od indirektnih poreza. Naime, da Tuzlanski kanton, u posljednjih 9 godina nije bio uskraćen za sredstva, koja su korištenjem pondera preusmjerena u četiri kantona za koja se koriste ponderi, oko 165 miliona KM bi moglo biti investirano u novo zapošljavanje i razvoj.

Raspodjelom javnih prihoda od indirektnih poreza uz izuzeće postavljenih pondera, osigurala bi se ravnopravnija raspodjela navedenih prihoda, te bi se prihodi umjesto dosadašnjeg raspona od 407 KM (u Tuzlanskom kantonu, što je ujedno i najniži iznos) do 802 KM (u Kantonu Sarajevo, što je najviši iznos) po stanovniku, kretali u rasponu od 484 KM do 620 KM po stanovniku.

5. ZAKLJUČAK

Analiza načina raspodjele javnih prihoda od indirektnih poreza za kantone Federacije BiH, u skladu sa važećim zakonskim regulativama, kao i prikaz načina raspodjele javnih prihoda od indirektnih poreza za kantone Federacije BiH, korištenjem postojećih kriterija, ali bez pondera koji se koriste za četiri kantona (Kanton Sarajevo, Posavski kanton, Kanton 10 i Bosansko-podrinjski kanton) nedvojbeno je ukazala na:

1. Diskriminirajuće odredbe Zakona o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji BiH po Tuzlanski kanton i druge kantone za koje nisu dodijeljeni ponderi, koje za rezultat imaju da Kantonu Sarajevo sa 442.669 stanovnika pripada 355 miliona KM odnosno 802 KM po stanovniku, dok najmnogoljudnijem Kantonu u Federaciji BiH, Tuzlanskom kantonu, sa 498.911 stanovnika pripada 203,2 miliona KM odnosno 407 KM po stanovniku.
2. Ukoliko se navedeni ponderi ne bi primjenjivali osigurala bi se znatno pravednija raspodjela prihoda od indirektnih poreza prema kantonima. Primjenom navedenog principa, od 1.201.269.009 KM ukupnih prihoda od indirektnih poreza koji se raspoređuju kantonima, Tuzlanskom kantonu bi u 2015. godini pripalo 244,6 miliona KM odnosno 20,364% od ukupnih prihoda umjesto 203,2 miliona KM odnosno 16,914%, što je za 41,4 miliona KM više, odnosno za 83 KM više po stanovniku Tuzlanskog kantona. Ustavom Federacije Bosne i Hercegovine propisano je da će Federacija osigurati primjenu najviših standarda međunarodno priznatih prava i sloboda, a između ostalog pravo na jednakost pred zakonom.
3. Tokom prethodnih devet godina primjene Zakona o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH”, br. 22/06, 43/08, 22/09 i 35/14) (2006.-2014.) za navedeni period Tuzlanskom kantonu pripalo je za oko 300 miliona KM manje javnih prihoda Federacije BiH, koji da su uplaćeni, u Budžetu Tuzlanskog kantona ne bi bilo deficita, a iznos iznad kumuliranog deficita, cca. 135 miliona KM, bi se mogao iskoristiti za razvoj Kantona.
4. Negativan utjecaj neravnopravne raspodjele prihoda od indirektnih poreza, u slučaju Tuzlanskog kantona, pored deficita u Budžetu TK ogleđa se u pokazateljima Federalnog zavoda za statistiku prema kojima je u oktobru 2014. godine bilo 20,89% više nezaposlenih nego zaposlenih (99.243/82.096), dok je u Kantonu Sarajevo u istom periodu suprotan trend, odnosno 42,44% manje nezaposlenih nego zaposlenih (72.454/125.870). Prosječna neto plaća u Tuzlanskom kantonu u oktobru 2014. godine, bila je niža za 28,54% u odnosu na prosječnu neto plaću u Kantonu Sarajevo (prosječna neto plaća u TK 741 KM, a u Kantonu Sarajevo 1.037 KM).
5. Raspodjelom javnih prihoda od indirektnih poreza uz izuzeće postavljenih pondera, osigurala bi se ravnopravnija raspodjela navedenih prihoda, te bi se prihodi umjesto dosadašnjeg raspona od 407 KM (u Tuzlanskom kantonu, što je ujedno i najniži iznos) do 802 KM (u Kantonu Sarajevo, što je najviši iznos) po stanovniku, kretali u rasponu od 484 KM do 620 KM po stanovniku.

Imajući u vidu značaj Inicijative za izmjenu Zakona o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“, br. 22/06, 43/08, 22/09 i

35/14), na način da se u članu 9. Zakona, stavovi 2. i 3. brišu, što bi omogućilo ravnopravniju raspodjelu javnih prihoda od indirektnih poreza po kantonima, preporučuje se da se navedena Inicijativa sa Informacijom o raspodjeli javnih prihoda od indirektnih poreza po kantonima u Federaciji BiH u skladu sa postojećim kriterijima i ponderima, uz projekcije raspodjele po izuzeću pondera dostavi Vladi Tuzlanskog kantona na razmatranje i usvajanje, te nakon usvajanja od strane Vlade Kantona, dostavi nadležnim Federalnim organima, zastupnicima u Parlamentu Federacije Bosne i Hercegovine sa područja Tuzlanskog kantona, Uredu visokog predstavnika za Bosnu i Hercegovinu i klubovima poslanika u Skupštini Tuzlanskog kantona.

POPIS KORIŠTENIH IZVORA

1. *Analiza raspodjele neizravnih poreza u Federaciji BiH*, Institut za društveno-politička istraživanja, Mostar, juli 2014. godine. Izvor: <http://www.idpi.ba/raspodjela-neizravnih-poreza-u-federaciji-bih-odnosno-kako-je-sarajevo-dobilo-12-milijarde-km-prihoda-drugih-zupanija/>, pristupljeno: januar 2014. godine.
2. *Analiza stanja Budžeta Tuzlanskog kantona za period 2005.-2014. godine i projekcije izvršenja do kraja 2014. godine*, Ministarstvo finansija Tuzlanskog kantona i Ured Premijera Tuzlanskog kantona, Tuzla, decembar 2014. godine.
3. *Dokument okvirnog Budžeta Tuzlanskog kantona za period 2015.-2017. godina*, Ministarstvo finansija Tuzlanskog kantona, Tuzla, decembar 2014. godine.
4. *Federacija Bosne i Hercegovine u brojkama 2014*, Federalni zavod za statistiku, Sarajevo, 2014.
5. *Mjesečni statistički pregled Federacije BiH*, Federalni zavod za statistiku, Sarajevo, decembar 2014. godine.
6. *Studija o pravima i obavezama korisnika budžetskih sredstava iz resora Ministarstva za rad, socijalnu politiku i povratak Tuzlanskog kantona*, Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i povratak Tuzlanskog kantona, 09/1-05-23932-1/14, Tuzla, oktobar 2014. godine.
7. *Studija o pravima i obavezama korisnika budžetskih sredstava iz resora Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Tuzlanskog kantona*, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Tuzlanskog kantona, 04/2-09-24-25123/14, Tuzla, oktobar 2014. godine.
8. *Studija o pravima i obavezama korisnika budžetskih sredstava iz resora Ministarstva za boračka pitanja Tuzlanskog kantona*, Ministarstvo za boračka pitanja Tuzlanskog kantona, 15/2-05-025246/14, Tuzla, oktobar 2014. godine.
9. *Uputstvo o određivanju učešća kantona, jedinica lokalne samouprave i nadležnih kantonalnih ustanova za ceste u prihodima od indirektnih poreza i načinu raspoređivanja tih prihoda za 2015. godinu* („Službene novine FBiH“, br. 105/14).
10. Zakon o budžetima Federacije BiH („Službene novine FBiH“, br. 102/13).
11. Zakon o dugu, zaduživanju i garancijama u Federaciji BiH („Službene novine FBiH“, br. 86/07, 24/09 i 45/10).
12. Zakon o pripadnosti javnih prihoda na teritoriji Federacije BiH („Službene novine FBiH“, br. 22/06, 43/08, 22/09 i 35/14).

SADRŽAJ

1. RAZLOZI I NUŽNOST POKRETANJA INICIJATIVE	2
2. RASPODJELA JAVNIH PRIHODA OD INDIREKTNIH POREZA PO KANTONIMA U SKLADU SA POSTOJEĆIM KRITERIJIMA I PONDERIMA	5
2.1. Prelazak sa historijskog na čisti princip raspodjele javnih prihoda – dodatno doveo do pada učešća Tuzlanskog kantona u raspodjeli javnih prihoda	9
3. RASPODJELA JAVNIH PRIHODA OD INDIREKTNIH POREZA PO KANTONIMA U SKLADU SA POSTOJEĆIM KRITERIJIMA, UZ PROJEKCIJE RASPODJELE PO IZUZEĆU PONDERA	11
4. KOMPARATIVNI PRIKAZ PROJEKCIJE RASPODJELE JAVNIH PRIHODA OD INDIREKTNIH POREZA PO KANTONIMA U SKLADU SA POSTOJEĆIM KRITERIJIMA SA I BEZ PONDERA	14
5. ZAKLJUČAK.....	17
POPIS KORIŠTENIH IZVORA	19

LISTA TABELA

Tabela 1. Projicirani iznosi raspodjele javnih prihoda Federacije BiH sa JR nakon otplate vanjskog duga, za 2015. godinu.....	5
Tabela 2. Kriteriji raspodjele javnih prihoda FBiH sa JR (nakon otplate vanjskog duga), predviđenih za kantone, sa projiciranim iznosima za 2015. godinu	6
Tabela 3. Obračun koeficijenata učešća kantona u javnim prihodima FBiH sa JR (nakon otplate vanjskog duga) po postojećim kriterijima i ponderima, sa projiciranim iznosima za 2015. godinu	8
Tabela 4. Projekcije raspodjele javnih prihoda od indirektnih poreza u 2015. godini za kantone FBiH, po postojećim kriterijima i ponderima.....	9
Tabela 5. Koeficijenti raspodjele prihoda od indirektnih poreza kantonima u Federaciji BiH, za period 2006.-2015. godina	10
Tabela 6. Kriteriji raspodjele javnih prihoda FBiH sa JR (nakon otplate vanjskog duga) predviđenih za kantone, sa projiciranim iznosima za 2015. godinu – uz izuzeće pondera.....	11
Tabela 7. Obračun koeficijenata učešća kantona u javnim prihodima FBiH sa JR (nakon otplate vanjskog duga) po postojećim kriterijima i uz izuzeće pondera, sa projiciranim iznosima za 2015. godinu.....	12
Tabela 8. Projekcije raspodjele javnih prihoda od indirektnih poreza u 2015. godini za kantone FBiH, po postojećim kriterijima i uz izuzeće pondera	13
Tabela 9. Komparativni prikaz načina raspodjele javnih prihoda za kantone FBiH sa ponderima i bez pondera	14
Tabela 10. Osnovni pokazatelji privrednih kretanja u Federaciji BiH i kantonima, oktobar 2014. godine ..	15